

Broer/zus-relatie, emotieregulatie en functioneren in gezinnen met ouderlijke kanker

*Dr. Kirsten Buist
&
Dr. Marthe Egberts en
Prof. Dr. Paul Boelen*

Photo: Dagmara Brunst

iStock images via UU

Disclosure/belangen spreker

Geen belangenverstrengeling

Geen (potentiële) belangenverstrengeling

Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties¹

- Sponsoring of onderzoeksgeld²
- Honorarium of andere (financiële) vergoeding³
- Aandeelhouder⁴
- Andere relatie, namelijk ...⁵

Bedrijfsnamen

Pink Ribbon (Grant 2014-193)

-

-

-

Om te beginnen

- Uitgangspunt: We willen het functioneren van kinderen in gezinnen met ouderlijke kanker **verbeteren**.
- Conclusie obv resultaten: **meer conflicten** tussen siblings hangen samen met **meer emotieregulatie-problemen**, en meer emotieregulatie-problemen hangen samen met **verminderd psychosociaal functioneren**.
- De **broer/zus-relatie** lijkt dus een mogelijk startpunt om verminderd psychosociaal functioneren van kinderen in gezinnen met ouderlijke kanker te voorkomen.

Achtergrond

Gezinnen met ouderlijke kanker

- Kind verhoogd risico op verminderd psychosociaal functioneren
Bijv., Krattenmacher et al. (2012) en Morris et al (2016)
 - Verminderde kwaliteit van leven
 - Meer posttraumatische stress symptomen (PTSS)
- Maar: grote individuele verschillen tussen kinderen
 - Hoe kunnen we die verschillen verklaren of voorspellen?

Achtergrond

Voorspellers van individuele verschillen in aanpassing

- Kwaliteit gezinsrelaties
 - Aangetoond voor ouder-kindrelaties
 - Weinig onderzocht in deze context: siblingrelaties

- Algemeen: Impact kwaliteit siblingrelatie (warmte en conflict) op functioneren
 - Hogere kwaliteit: minder probleemgedrag
 - Hogere kwaliteit: hogere kwaliteit van leven
 - Hogere kwaliteit: minder PTSS (oorlogsgerelateerd trauma)

Achtergrond

Voorspellers van individuele verschillen in aanpassing

- Emotieregulatie
 - Effectieve emotieregulatie: hogere kwaliteit van leven
 - Minder effectieve emotieregulatie: ernstiger PTSS-symptomen
- Aanvullend: siblingrelatie hangt samen met emotieregulatie
 - Hogere kwaliteit: effectievere emotieregulatie
- Mogelijk een combinatie van directe en indirecte effecten

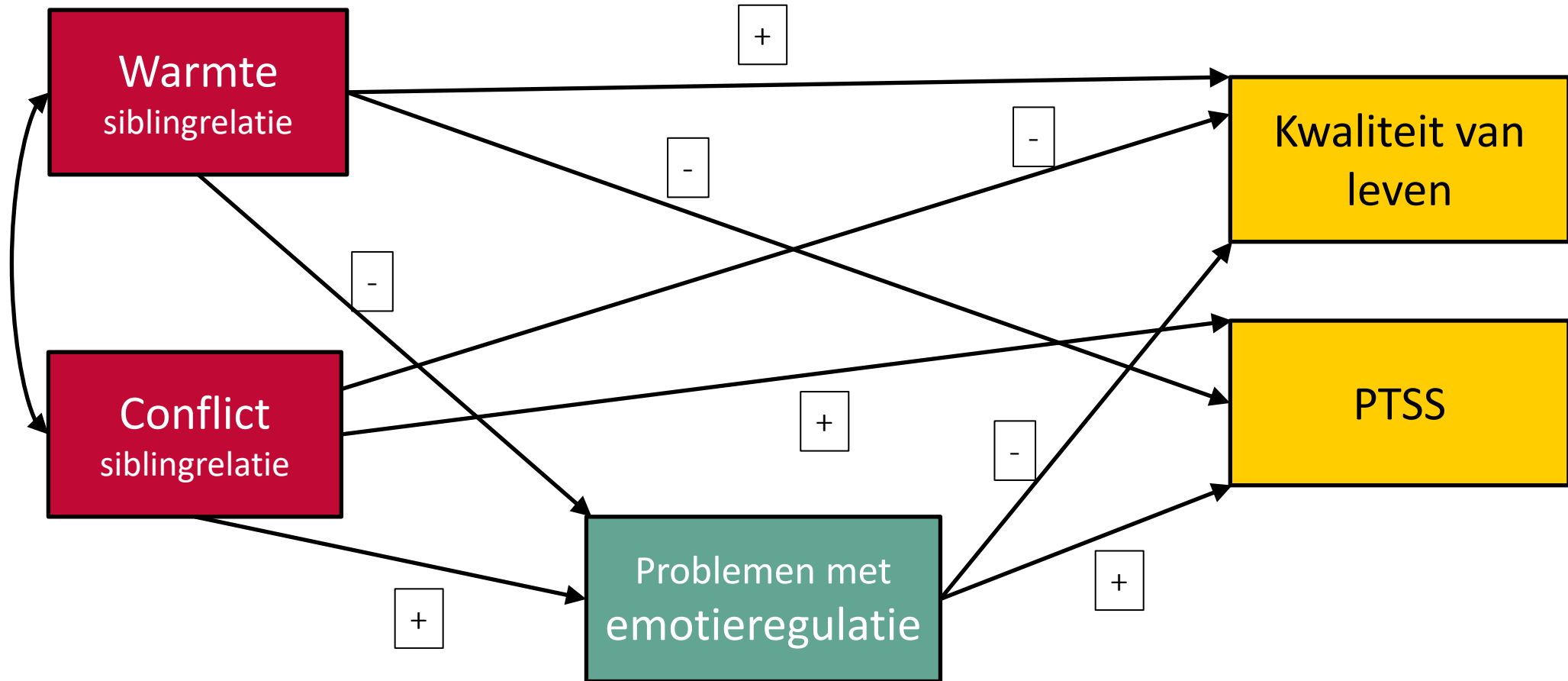
Doel van het onderzoek

Onderzoeksvragen

1. Hangt kwaliteit van de siblingrelatie samen met emotieregulatie en kinderlijk functioneren in gezinnen met ouderlijke kanker?
2. Wordt het verband tussen kwaliteit van de siblingrelatie en kinderlijk functioneren gemedieerd door emotieregulatie?

Hypothesen

Methode

Groot Nederlands onderzoek bij gezinnen met ouderlijke kanker

- Inclusiecriteria:
 - Eén van de ouders heeft kankerdiagnose (gehad)
 - Tenminste één kind tussen 0 en 18 jaar
 - Voldoende beheersing van de Nederlandse taal
 - Geen terminaal stadium van kanker
- Huidige studie: gezinnen met minstens 2 kinderen
- 161 kinderen uit 82 gezinnen

Methode

Werving en dataverzameling

- September 2015 - februari 2020
 - Werving via flyers: sociale media, wachtkamers artsen/specialisten, psycho-oncologische centra
 - Gezinnen moesten zich zelf opgeven, geen rechtstreekse werving
1. Intake-gesprek en semi-gestructureerd interview
 2. Papieren vragenlijsten invullen tijdens huisbezoek

Methode

Kenmerken van de steekproef: kinderen ($n = 161$)

- 47% jongens
- M leeftijd: 12 jaar
- Seksecombinatie: 25% broers; 29% zussen; 46% gemengde siblingparen
- M leeftijdsverschil: 3 jaar

Methode

Kenmerken van de steekproef: gezinnen ($n = 82$)

- 84% van de gezinnen: moeder met kankerdiagnose
- M leeftijd ouders: moeder 43 jaar, vader 46 jaar
- Kanker diagnose: 46% huidig, 53% in het verleden
- **Huidige** kankerdiagnose: 86% net (of bijna) in behandeling
- Kankerdiagnose **in verleden**: 37% 1 jaar na behandeling; 46% 1-5 jaar na behandeling; 17% 5-10 jaar na behandeling

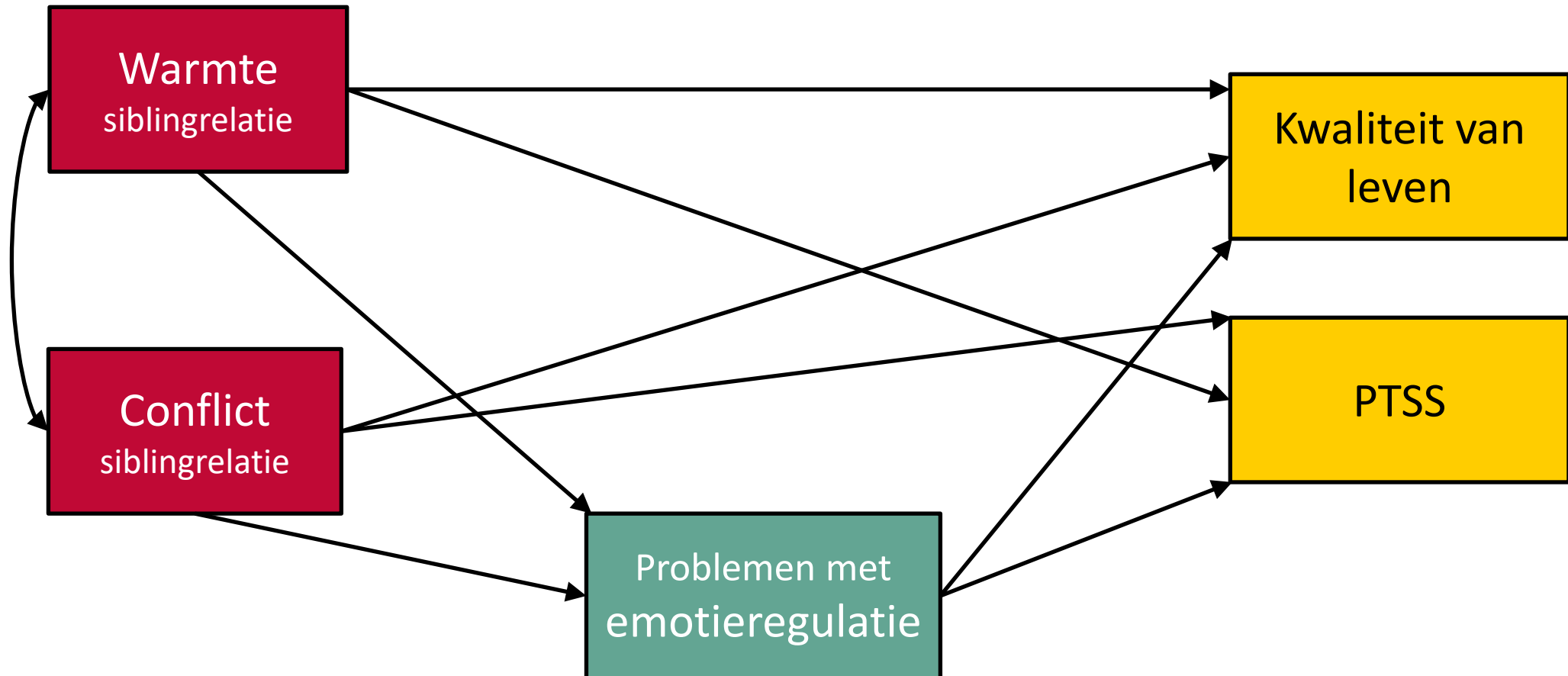
Methode

Vragenlijsten

- *Warmte en conflict siblingrelatie*. Sibling Relationship Questionnaire (SRQ)
- *Emotieregulatie-problemen*. Emotionele controle subschaal van de Behavior Rating Inventory of Executive Function (BRIEF)
- *Kwaliteit van leven*. KIDSCREEN
- *PTSS*. Child PTSS Symptoms Scale (CPSS)

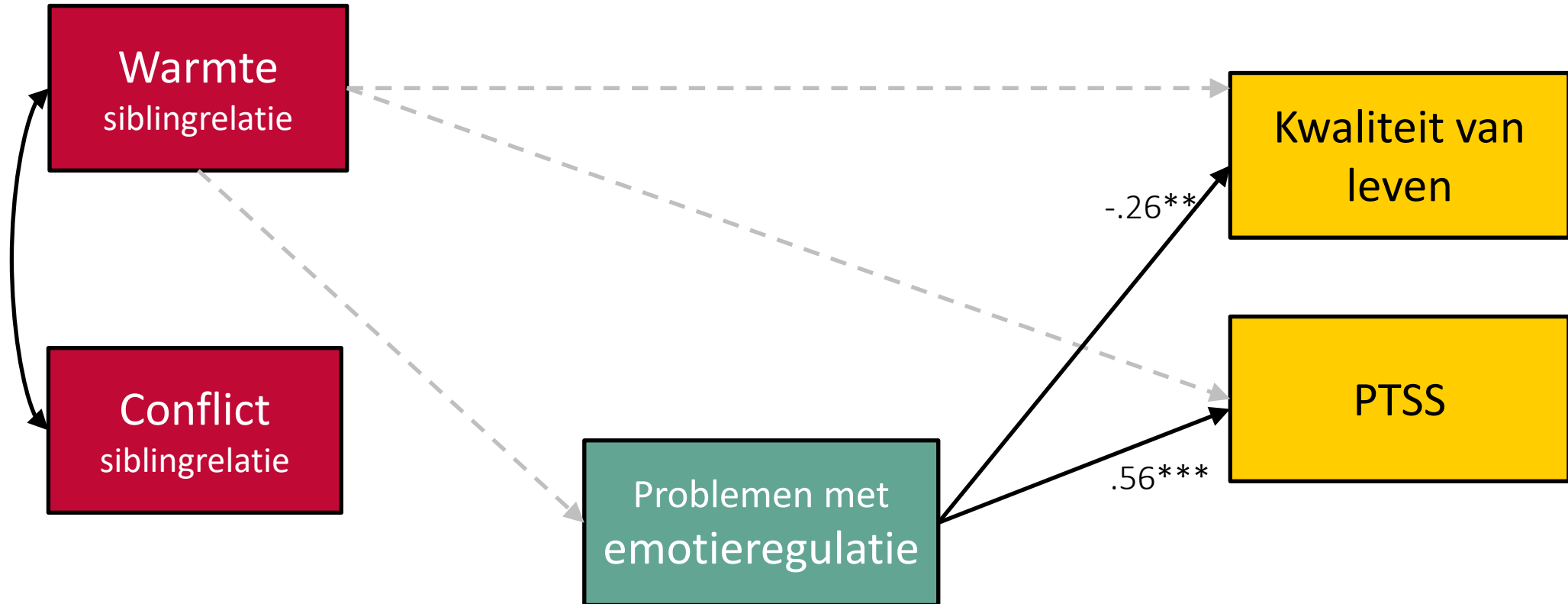
Analyseplan

- Mediatie-analyse in *Mplus*

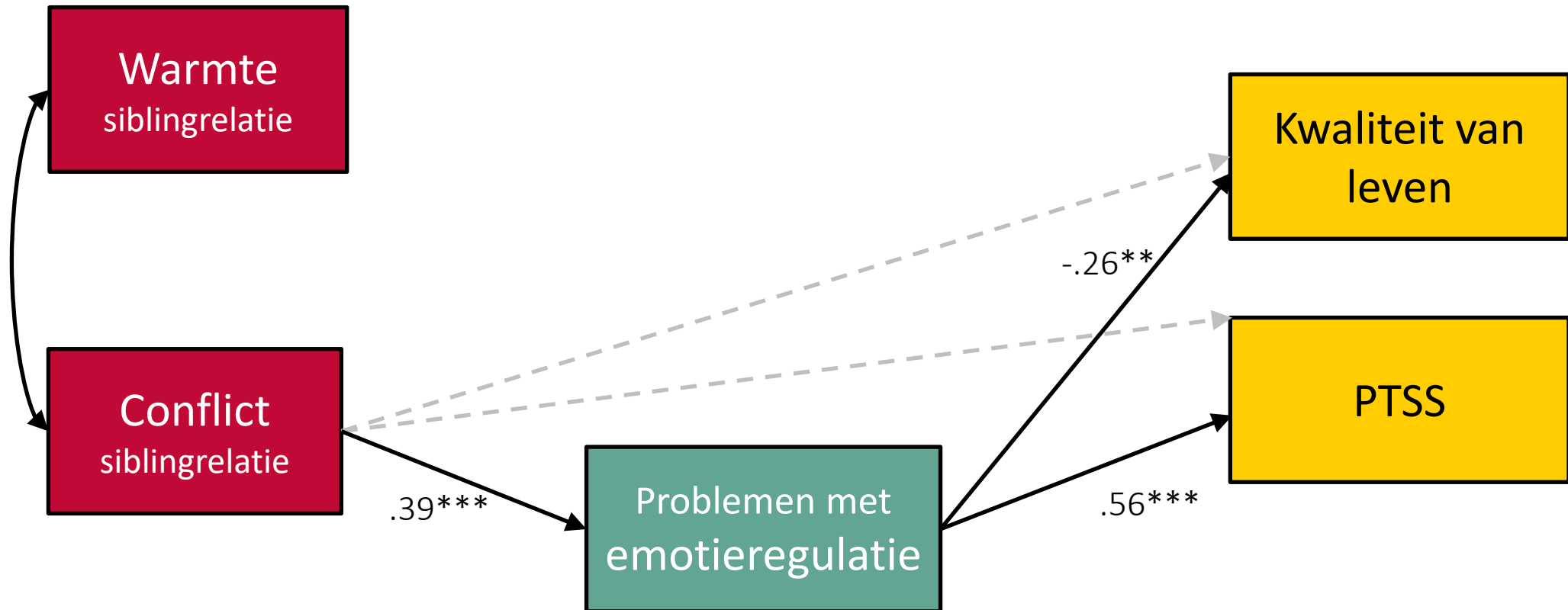
Resultaten warmte

- Geen **direct** effect van warmte op emotieregulatie-problemen, kwaliteit van leven, en PTSS
- Geen **indirect** effect van warmte op kwaliteit van leven en PTSS
- Direct effect emotieregulatie-problemen op kwaliteit van leven en PTSS

Resultaten conflict

- Geen **direct** effect van conflict op kwaliteit van leven
- Significant **indirect** effect van conflict op kwaliteit van leven en PTSS:
Meer conflict → meer emotieregulatie-problemen → lagere kwaliteit van leven & meer PTSS

Conclusies

- Significante directe effecten
 - Conflict siblingrelatie → emotieregulatie-problemen
 - Emotieregulatie-problemen → kwaliteit van leven
 - Emotieregulatie-problemen → PTSS

- Significante indirecte effecten
 - Conflict siblingrelatie → emotieregulatie-problemen → kwaliteit van leven
 - Conflict siblingrelatie → emotieregulatie-problemen → PTSS

Conclusies

- Conflict in de siblingrelatie lijkt een risicofactor voor het psychosociale functioneren van kinderen in gezinnen met ouderlijke kanker door een ongunstig effect op emotieregulatie.
- Warmte lijkt nauwelijks een rol te spelen.
- Emotieregulatie lijkt cruciaal.

iStock images via UU

Terug naar het begin

iStock images via UU

- Onze resultaten geven aan dat kwaliteit van de siblingrelatie (specifiek conflict) een risicofactor is in gezinnen met ouderlijke kanker.
- Het verminderen van conflicten tussen broers en zussen en het verbeteren van emotieregulatie zouden goede manieren kunnen zijn om functioneren van kinderen in gezinnen met ouderlijke kanker te verbeteren.

[Website Przestrzeń Vrije School](#)

Meer informatie

- E-mail: k.l.buist@uu.nl

The information in this presentation has been compiled with the utmost care,
but no rights can be derived from its contents.